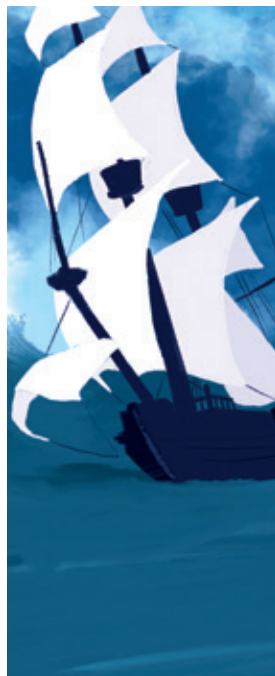

El primer naufragi

Vaig néixer l'any 1632, a la ciutat de York,¹ en el si d'una bona família. El meu pare era un estranger, procedent de Bremen,² que s'havia establert en un primer moment a Hull.³ Gràcies al comerç, va aconseguir una bona posició i es va establir, quan va deixar els negocis, a York, on es va casar amb la meva mare, pertanyent a una bona família d'aquest comtat anomenada Robinson, motiu pel qual jo em dic Robinson Kreutznaer. Però, a causa de l'habitual deformació de les paraules a Anglaterra, ara ens diuen, més ben dit, ens diem a nosaltres mateixos Crusoe, i així escrivim el nostre cognom.

Vaig tenir dos germans grans, un dels quals va ser tinent coronel en un regiment anglès d'infanteria i va morir en una

¹ York: Ciutat situada al nord-est d'Anglaterra.

² Bremen: Ciutat situada al nord-oest d'Alemanya.

³ Hull: Ciutat i port del nord d'Anglaterra.

batalla contra els espanyols a prop de Dunkerque. Pel que fa al meu segon germà, mai no en vaig saber gairebé res, de la mateixa manera que els meus pares tampoc no van tenir mai gaires notícies meves.

Com que era el tercer fill de la família i no havia après cap ofici, el meu cap va començar a omplir-se molt aviat de pensaments d'aventures. El meu pare, ja vell, m'havia proporcionat una acceptable educació i havia previst que estudiés la carrera de Dret, però a mi no em satisfecia res que no fos el mar, i aquesta inclinació em va dirigir tan fermament en contra de la voluntat i de les ordres del meu pare, i en contra dels precés i arguments de la meua mare i d'altres amics, que semblava existir un pla inevitable de la natura per conduir-me a la vida de desgràcies que hauria de viure.

El meu pare, un home savi i prudent, em va aconsellar apropiadament i assenyadament en contra del que preveia que era el meu propòsit. Un matí, em va cridar a la seva habitació i em va reprendre amb molt d'afecte a propòsit d'aquell assumpte. Em pregunto quines raons tenia jo, més enllà d'una simple tendència a la vagabunderia, per abandonar la casa del meu pare i el meu país, on podria tenir expectatives d'aconseguir una bona posició, si hi posava interès i m'esforçava, i una vida tranquil·la i agradable. Em va dir que eren els homes en situació desesperada, d'una banda, o els que aspiren a grans fortunes, de l'altra, els que se n'anaven en cerca d'aventures a l'estranger per aconseguir la fama amb gestes poc comunes, i que a mi em corresponia la classe mitjana, o el que podria anomenar-se el grau superior de la vida senzilla, que, segons la seva llarga experiència, era el millor estat del món, el més adequat per a la felicitat humana, per no estar exposat a la misèria, les privacions i els sofriments dels treballadors manuals ni estar obstaculitzat per l'orgull, el luxe, l'ambició i l'enveja de la classe alta.

I, per acabar, em va posar com a exemple el meu germà gran, amb el qual havia utilitzat inútilment les mateixes advertències per evitar que anés a la guerra dels Països Baixos, ja que els seus impulsos juvenils el van conduir a l'exèrcit, on el van matar, i encara que em va dir que no deixaria de resar per mi, va arribar a dir-me que, si feia aquell mal pas, Déu no em beneiria i que tindria molt temps lliure en el futur per reflexionar sobre el fet de no haver seguit el seu consell quan ja ningú no pogués ajudar-me. Em vaig adonar en aquesta última part de les seves paraules, que van ser veritablement profètiques, malgrat que el meu pare no ho devia saber, que les llàgrimes li lliscaven galtes avall; tant es va commoure que va interrompre la conversa i em va dir que el seu cor estava tan afligit que no podia continuar.

Vaig quedar sincerament afectat per les seves paraules i vaig decidir no tornar a pensar a marxar a l'estranger mai més, sinó que em quedaria a casa segons els desitjos del meu pare. Però, ai!, n'hi va haver prou amb uns quants dies per fer desaparèixer aquests propòsits, i al cap de poques setmanes vaig decidir allunyar-me d'ell. No obstant això, no vaig actuar apressadament, i no va ser fins al cap d'un any quan em vaig escapar. Mentrestant, em vaig mantenir sord a totes les propostes per posar seny i vaig discutir sovint amb el pare i la mare, que s'oposaven fermament al que sabien que les meves inclinacions m'impulsaven.

Però un dia que era a Hull, on havia anat per casualitat i sense cap propòsit d'escapar-me en aquella ocasió, un dels meus companys, que se n'anava a Londres per mar en el vaixell del seu pare, em va proposar anar amb ells, amb l'al·licient habitual entre els mariners, és a dir, que el passatge no em costaria res. Sense consultar el meu pare ni la meva mare, sense ni tan sols dir-los una paraula, sense demanar la benedicció de Déu ni la del meu pare, sense aturar-me a considerar

les circumstàncies o les conseqüències, malauradament, Déu ho sap, l'1 de setembre de 1651 em vaig embarcar amb destí a Londres. Em sembla que mai les desgràcies d'un jove aventurer no van començar abans ni van durar tant com les meves. Amb prou feines havia sortit el vaixell de l'Humber,⁴ que el vent va començar a bufar i les onades van començar a elevar-se de forma espantosa. I com que jo no havia estat mai abans al mar, el meu cos es va marejar d'una manera indescriptible i la meva ment es va esfereir. Aleshores vaig començar a reflexionar sobre el que havia fet i amb quina justícia el judici del cel havia caigut damunt meu per la maldat d'haver abandonat la casa del meu pare i les meves obligacions. Vaig prometre que, si Déu volia perdonar-me la vida en aquell viatge, me n'aniria directament a casa amb el meu pare i mai més no posaria el peu en un vaixell mentre visqués.

Aquells savis i prudents pensaments van continuar mentre va durar la tempesta i, fins i tot, una mica després. Però, quan el mar es va encalmar, vaig oblidar completament les promeses que havia fet en la meva desesperació. Evidentment, en alguns intervals de reflexió, els pensaments sensats aconseguien, per dir-ho així, retornar de tant en tant, però me n'apartava com si fossin una malaltia. A poc a poc, vaig anar dominant aquells moments en què em sentia tan malament, i al cap de cinc o sis dies vaig obtenir una completa victòria sobre la meva consciència. Encara havia de passar una altra prova, però.

El sisè dia de la nostra estada al mar ens vam veure obligats a fondejar a la badia de Yarmouth,⁵ ja que el vent era contrari. Al

⁴ Humber: Estuari format pel riu Ouse i el riu Trent, al mar del Nord, on hi ha el port de Hull.

⁵ Yarmouth: La badia de Yarmouth està situada a la costa est d'Anglaterra, a prop de Norwich.

matí del vuitè dia, el vent va augmentar i es va desencadenar una autèntica tempesta. Vaig començar a veure el terror i l'espant a la cara dels mariners, i vaig poder sentir com el capità es deia a si mateix, en veu baixa: «Senyor, tingues pietat de nosaltres. Morirem tots», i altres coses semblants. Vaig sortir de la cabina i vaig veure com les onades, altes com muntanyes, queien damunt nostre cada tres o quatre minuts. Els homes cridaven que un vaixell que navegava a una milla⁶ per davant nostre s'estava enfonsant; uns altres dos eren arrossegats cap al mar a la seva sort, sense ni un pal sencer. El nostre era un bon vaixell, però portava molta càrrega i es balancejava al mar, així que els mariners, de tant en tant, cridaven que s'enfonsaria. A mitjanit, un dels homes que havia baixat per donar un cop d'ull va cridar que el vaixell havia començat a fer aigües, i un altre va dir que hi havia quatre peus⁷ d'aigua a la bodega. Un vaixell lleuger que estava just davant nostre es va atrevir a enviar-nos un bot per ajudar-nos. Els nostres homes van llançar una corda que els del bot van poder subjectar amb gran esforç i tots vam aconseguir saltar-hi. Ni per a ells ni per a nosaltres ja no tenia sentit intentar aconseguir el seu vaixell, així que vam estar d'acord a deixar el bot a la deriva i dirigir-lo només en la mesura que fos possible cap a la riba.

No havia passat gaire més d'un quart d'hora des que havíem deixat el vaixell que vam veure que s'enfonsava. Mentrestant, quan el bot s'elevava sobre les onades, vam poder observar que moltes persones corrien al llarg de la riba per ajudar-nos quan ens hi acostéssim, però no vam poder arribar a la costa fins que

⁶ Milla: La milla nàutica és una unitat de longitud equivalent a 1.852 metres.

⁷ Peu: Unitat de longitud equivalent a 30,48 centímetres.

vam passar el far de Winterton.⁸ Després, vam anar a peu fins a Yarmouth, on ens van tractar amb molta humanitat.

El meu company, el fill del capità, amb aspecte malenconiós i movent el cap, em va preguntar com estava quan ens vam tornar a veure, i va explicar al seu pare qui era jo i que havia emprès aquell viatge de prova per fer-ne d'altres a terres més llunyanes.

—Noi —em va dir—, no hauries de fer-te a la mar mai més. Hauries de considerar això com un senyal evident que no estàs destinat a ser un home de mar.

Em va aconsellar tornar a casa del meu pare i no temptar novament la Providència. Vaig decidir viatjar a Londres per terra, ja que tenia uns quants diners, i allà, igual que durant el viatge, vaig debatre amb mi mateix quin camí hauria de seguir en la meva vida i si havia de tornar a casa o fer-me a la mar. Quant a l'opció de tornar a casa, immediatament vaig pensar com es burlarien de mi els veïns i com m'averkonyiria de tornar a veure no solament el meu pare i la meva mare, sinó també qualsevol altra persona. A mesura que passava el temps, el record del perill a què havia estat exposat anava desapareixent i continuava poc disposat a tornar a casa, fins que finalment vaig apartar aquells pensaments i vaig començar a buscar un nou viatge.

⁸ Winterton: Cap de la costa est d'Anglaterra, al nord de Yarmouth.